

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **V. M.**, zast. Mgr. Barborou Novákovou, advokátkou se sídlem Bohuslava Martinů 1038/20, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2016, č. j. OAM-978/ZA-ZA04-P06-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 2. 2017, č. j. 32 Az 7/2016 – 54,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Barboře Novákové, advokátce se sídlem Bohuslava Martinů 1038/20, Hradec Králové, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **4 114 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného specifikovanému v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném v posuzované době (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou odůvodnil obavou ze zabití soukromými osobami a také obavou z uvěznění. K tomu blíže rozvedl, že jej v roce 2009 při cestě do České republiky napadly soukromé osoby a požadovaly po něm finanční prostředky. Jelikož u sebe žádné neměl, byl jimi zmlácen, přičemž utrpěl vážné poranění a musel být převezen do nemocnice. V nemocnici ho navštívila policie a on identifikoval podezřelé pachatele. Když byl v domovském státě naposledy, tak ho zmíněné soukromé osoby na tržnici poznaly a pronásledovaly jej. On jim však ujel. Stěžovatel se obává, že v případě návratu do domovského státu by se soukromé osoby mohly pomstít za to, že kvůli němu byly ve vězení

a mohly by ho zabít. Na policii se obrátit nemůže, neboť s ní má sám problémy kvůli povolání jeho syna do armády. Po tom, co jeho syn totiž obdržel povolávací rozkaz, šel na vojenskou správu, kde jim nadával. K tomuto incidentu byla přivolána policie, která mu sdělila, že pokud toho nezanechá, může být zatčen. O mezinárodní ochranu nepožádal bezprostředně po příjezdu do České republiky (duben 2015), protože měl stále platné vízum. Od roku 2005 do roku 2015 měl povolený dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání a podnikání. V listopadu 2015 dostal výjezdní příkaz, a proto požádal o mezinárodní ochranu.

[3] V žalobě stěžovatel brojil zejména proti neudělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu a neudělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a téhož zákona. Krajský soud přisvědčil žalovanému, že stěžovatelem tvrzené skutečnosti nejsou azylově relevantní ve smyslu § 12 písm. a) ani b) zákona o azylu. Odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu vztahující se k problematice pronásledování ze strany soukromých osob. Uvedl, že stěžovatel rovněž neprokázal, že by bylo možné obavy z policie kvalifikovat jako azylově relevantní pronásledování. Soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že jediným důvodem podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla snaha o legalizaci pobytu. Tu však nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. K udělení doplňkové ochrany krajský soud uvedl, že v případě návratu na Ukrajinu stěžovateli nehrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Posoudil, proč nelze situaci na Ukrajině považovat za ozbrojený konflikt dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Pro úplnost konstatoval, že stěžovatel nespĺňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14b zákona o azylu. Se závěry žalovaného a jeho podrobným odůvodněním ohledně neudělení doplňkové ochrany se plně ztotožnil a odkázal na ně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s.

[5] Namítá, že z provedeného dokazování nevyplývá závěr o tom, že nejsou splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Soudu vytýká, že se nedostatečně a nesprávně vypořádal s tvrzenými skutečnostmi, když uvedl, že nejsou splněny podmínky pro přiznání doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Správní uvážení nemůže představovat libovůli správních orgánů a nemůže vést k nepodloženým rozhodnutím. Správní orgány jsou povinny dodržovat zásady, na kterých stojí správní řízení, a základní práva a svobody. Krajský soud však tyto skutečnosti nevzal v potaz.

[6] Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že při návratu do vlasti mu nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Smyslem tohoto ustanovení je ochrana života, zdraví a lidské důstojnosti osob, které žádají o mezinárodní ochranu. Tím, že mu nebude mezinárodní ochrana poskytnuta, dojde k porušení Ústavy České republiky a k porušení mezinárodních dokumentů, které garantují základní lidská práva. Bude tím také popřen smysl a účel daného ustanovení, zejména za situace, kdy není zaručeno, že mu státní orgány v zemi původu poskytnou potřebnou ochranu. Soud neodůvodnil, na základě jakých konkrétních podkladů považoval za nesporné, že se stěžovatel nebránil proti napadení soukromými osobami zákonnými prostředky. Krajský soud se dopustil zásadních pochybení při výkladu hmotného a procesního práva, což mělo za následek nepříznivý dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Napadený rozsudek považuje za nepřezkoumatelný a nezákonný.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti a trval na správnosti svého rozhodnutí. Zdůraznil, že mezinárodní ochrana je výjimečným právním institutem, jehož smyslem je poskytnout ochranu, nikoli před jakýmkoli negativními jevy v zemi původu, nýbrž

pokračování

pouze z důvodů upravených zákonem o azylu. Takové důvody však nebyly v případě stěžovatele shledány. Znovu rozebral, proč stěžovatel nespĺňuje zákonné požadavky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 zákona o azylu. Žalovaný také odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, ze kterého plyne, že žadatel o mezinárodní ochranu musí v pohovoru se správním orgánem uvést, proč v zemi původu nepožádal státní orgány o ochranu před vážnou újmu způsobenou mu nestátními subjekty. Stěžovatel neunesl břemeno tvrzení, čímž nespĺnil jednu z nezbytných podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Uvedl také, že ve správním řízení byla zevrubně posouzena rodinná, sociální a ekonomická situace stěžovatele a nebyl zjištěn důvod pro udělení humanitárního azylu. Závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, pokud ji však neodmítne pro nepřijatelnost.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] Ve věcech mezinárodní ochrany se soud nejprve zabývá otázkou přípustnosti kasační stížnosti (§ 102 a násl. s. ř. s.), poté zkoumá její přijatelnost ve smyslu § 104a s. ř. s. (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2006, č. j. 8 Azs 5/2006 – 30), tj. zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ tak, že „[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor ke určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“ V případě, že tomu tak není, zdejší soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Soud v projednávané věci shledal, že kasační stížnost není nepřijatelná, nicméně přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal, z čehož plyne její nepřijatelnost. Dle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], neboť je-li taková vada zjištěna, může být podle ustálené judikatury důvodem přijatelnosti kasační stížnosti. Stěžovatel obecně tvrdí, že krajský soud se nedostatečně vypořádal s tvrzenými skutečnostmi, když uvedl, že nejsou splněny podmínky pro přiznání doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. O nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu v dané věci nelze hovořit, neboť rozsudek není nesrozumitelný, ani netrpí nedostatkem důvodů rozhodnutí. V odůvodnění krajského soudu je patrné, že podrobně přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, přičemž v něm neshledal žádné porušení základních zásad správního řízení či základních práv a svobod, jak stěžovatel namítal. Detailně se také zabýval možností udělení doplňkové ochrany. Svě úvahy, ze kterých je zcela zřejmé, z jakého skutkového stavu vycházel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil, rozebral na straně sedmé a osmé napadeného rozsudku.

[12] K námitce, že krajský soud neodůvodnil, na základě jakých konkrétních podkladů považoval za nesporné, že se stěžovatel nebránil proti napadení soukromými osobami zákonnými prostředky, je potřeba odkázat na stranu pátou napadeného rozsudku. Z odůvodnění krajského

soudu totiž jednoznačně plyne, že vycházel ze správního spisu a z výpovědi stěžovatele, kde bylo možné tuto informaci zjistit, když stěžovatel ve výpovědi uvedl, že by „policie stejně nic neudělala“. Není proto možné hovořit o neodůvodnění rozsudku, které by zakládalo jeho nepřezkoumatelnost.

[13] K otázce případné libovůle při správním uvážení, namítané stěžovatelem, je nutné konstatovat, že udělení doplňkové ochrany není závislé na správním uvážení. Při splnění zákonných podmínek je doplňková ochrana přiznána. V tom je institut doplňkové ochrany odlišný kupříkladu od humanitárního azylu, kde je dán prostor pro správní uvážení. Námitka stěžovatele je tedy v tomto ohledu bezpředmětná, neboť žalovaný žádné správní uvážení neprováděl.

[14] Přestože stěžovatel napadl žalobou celý výrok žalovaného a namítal, že žalovaný nesprávně uzavřel, že v posuzované věci nejsou naplněny zákonné požadavky pro udělení mezinárodní ochrany, směřují nyní kasační námitky jen do právního posouzení § 14a zákona o azylu, tedy udělení doplňkové ochrany. Z tohoto důvodu se Nejvyšší správní soud zabýval pouze touto otázkou.

[15] Z ustálené judikatury zdejšího soudu plyne, že původci pronásledování i vážné újmy ve smyslu zákona o azylu, ať půjde o důvody pro udělení azylu nebo pro udělení doplňkové ochrany, mohou být za určitých podmínek i soukromé osoby (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, či judikatura, na kterou odkázal krajský soud, tedy rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48, rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 – 51, nebo rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49). Z uvedené judikatury vyplývá, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany se musí ochrany svých práv domáhat u státních orgánů v zemi svého původu. Této povinnosti je však zbaven v situacích, kdy stát není schopen zajistit svým občanům před takovým jednáním soukromých osob ochranu, typicky v situacích, kdy státní systém ochrany selhává. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 27. 11. 2015 stěžovatel uvedl, že se v zemi původu neobrátil na státní orgány se žádostí o pomoc před soukromými subjekty. Také uvedl, že by s jeho incidentem se soukromými osobami policie nic neudělala. To má plynout ze skutečnosti, že sám má s policií konflikt, nikoliv z toho, že by na Ukrajině státní orgány nebyly schopny občanům zajistit ochranu před běžnou kriminalitou. Úvaha o tom, že by mu policie nepomohla kvůli ojedinělému incidentu mezi ním a policisty, se jeví jako vysoce nepravděpodobná a nic jí nenasvědčuje. Za této situace, kdy se stěžovatel neobrátil na ukrajinské orgány s žádostí o pomoc, ani netvrdil nic, co by svědčilo o tom, že tyto orgány neposkytují občanům ochranu jejich práv, tak není možné obavu ze soukromých osob považovat za azylově relevantní důvod ve smyslu zákona o azylu, a to ani ve formě doplňkové ochrany.

[16] Nejvyšší správní soud v této souvislosti uvádí, že v řízení ve věcech mezinárodní ochrany má žadatel o mezinárodní ochranu povinnost tvrzení, neboť pouze on svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení. Správní orgán zjišťuje skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, pokud žadatel tyto důvody alespoň tvrdí (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 – 86). Na stěžovateli tedy ve správním řízení leželo břemeno tvrzení azylově relevantních důvodů. Tuto svou povinnost však neunesl, neboť netvrdil důvody, které by odůvodňovaly udělení doplňkové ochrany.

[17] Stěžovatel ve své stížnosti obecně namítl, že krajský soud se dopustil zásadních pochybení při výkladu hmotného a procesního práva. K této námitce je potřeba uvést, že je velice obecná a není z ní zřejmé, u kterých konkrétní ustanovení procesního a hmotného práva se měl krajský soud dopustit pochybení při výkladu. Podle § 106 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost musí mimo jiné obsahovat vymezení, z jakých důvodů stěžovatel napadá rozhodnutí krajského soudu. Mělo

pokračování

by se tedy jednat o polemiku s konkrétními právními či skutkovými závěry, které krajský soud v napadeném rozhodnutí učinil. Nutnost polemizovat s právními či skutkovými závěry krajského soudu několikrát zdůraznil i zdejší soud (viz rozsudek ze dne 5. 2. 2015, č. j. 9 As 48/2014 – 28, či rozsudek ze dne 9. 4. 2015, č. j. 9 As 150/2014 – 29). Z důvodu značné obecnosti této námítky ji proto nelze projednat.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele, a proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[19] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[20] Nejvyšší správní soud dále ustanovené zástupkyni přiznal odměnu za zastupování (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Jde o odměnu za 1 úkon právní služby (kasační stížnost) v částce 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 3 400 Kč. Mgr. Barbora Nováková je plátcem daně z přidané hodnoty. K nákladům řízení se tedy přičítá tato daň v sazbě platné ke dni ukončení řízení o kasační stížnosti, tj. ve výši 714 Kč. Odměna za zastupování tak činí 4 114 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2017

JUDr. Radan Malík
předseda senátu